



Spotřebitelské úvěry dostanou nový kabát

Mgr. Natálie Rosová, LL.M., e-mail: n.rosova@schoenherr.eu, a Mgr. Jakub Karfilát, e-mail: j.karfilat@schoenherr.eu

Spotřebitelé jsou ve vztahu k obchodníkům nebo institucím na finančním trhu považováni za „slabší“ stranu, požívají tedy vyšší právní ochrany. I proto Evropská unie schválila právní úpravu, která dále nastavuje podmínky poskytování spotřebitelských úvěrů a určuje minimální „standard“ ochrany spotřebitele, jehož mají členské státy dosáhnout.

V návaznosti na evropskou legislativu přijali čeští poslanci nový zákon

o spotřebitelském úvěru, který nabyde účinnosti 1. prosince 2016 a přináší významné změny. Na přípravu má přitom trh poměrně málo času s ohledem na krátké přechodné období. Co se tedy mění?

Jelikož dosavadní praktiky některých poskytovatelů spotřebitelských úvěrů se mnohdy ocitaly za hranicí serióznosti, je cílem změn odstranit lichvářské praktiky, praktiky tzv. drahých telefonních čísel či podepisování smének. Má rovněž dojít ke zvýšení kontroly nad poskytovateli a zprůsvětlení sankcí za

případná porušení jejich povinností. K tomu má sloužit mimo jiné přesun dohledu nad trhem nebankovních poskytovatelů na Českou národní banku (ČNB) spolu s povinností získat od ČNB příslušnou licenci.

Celkem se dají změny rozdělit do tří kategorií – první se týká vymezení samotného spotřebitelského úvěru, druhá postavení a povinností nebankovních poskytovatelů a zprostředkovatelů a poslední práv a ochrany spotřebitele.

pokračuje na straně 2



Změna sídla pražské kanceláře

Od října nás naleznete
na nové adrese:
Jindříšská 16
CZ-110 00 Praha 1

Whistlebloweri ve firmě: limity ústavně- právní ochrany aneb kdy se již nelze domáhat ústavních práv

Whistleblowing, což v překladu znamená doslova „hvízdání na píšťalku“, souhrnně označuje oznamování protiprávního nebo neetického jednání, jímž se oznamovatel snaží chránit veřejný zájem. Navzdory chybějící komplexní právní úpravě tohoto fenoménu v České republice i tomu, že oznamovatelé jsou obvykle terčem šikanózního jednání a musí čelit odvetným opatřením, mnozí se v poslední době případy, kdy whistlebloweri s odkazem na „absolutní“ právo na svobodu projevu upozorňují na nekalé praktiky svých zaměstnavatelů, zvláště soukromoprávních subjektů, například stávajících či potenciálních obchodních partnerů.

pokračuje na straně 4





Poskytovatelé
spotřebních úvěrů
musí získat
licenci ČNB



Zásah do
dokumentace
Všechny změny
v oblasti posta-
vení a ochrany
spotřebitele se
promítnou i do
smluvní doku-
mentace a in-
terních procesů
poskytovatelů.

Spotřebitelské úvěry dostanou nový kabát

pokračuje z titulní strany

Vymezení spotřebitelského úvěru

Zákon nově pokrývá širší škálu produktů než dosud a vztahuje se na všechny typy spotřebitelských úvěrů (klasické hotovostní úvěry i kreditní karty), na nákupy zboží na splátky i na hypotéky. Za spotřebitelský úvěr jsou nyní považovány odložené platby, peněžitě zápůjčky, úvěry nebo obdobné finanční služby bez omezení jakoukoliv částkou, tedy i úvěry nižší než 5 000 a vyšší než 1 330 000 Kč, a spotřebitelské úvěry na bydlení.

Povinnost získat licenci od ČNB

Nebankovním poskytovatelům spotřebitelských úvěrů už nyní nebude stačit živnostenské oprávnění, ale budou muset nově získat licenci ČNB a být zapsáni v registru vedeném centrální bankou. ČNB udělí licenci těm, kteří splní všechny zákonné požadavky – mezi ty patří povinnost mít počáteční kapitál ve výši alespoň 20 000 000 Kč a prokázat průhledný a nezávadný původ finančních zdrojů, odbornou způsobilost, důvěryhodnost a bezúhonnost. Každý nebankovní poskytovatel musí dále průběžně udržovat svůj kapitál ve výši odpovídající 5 % objemu poskytnutých a dosud nesplacených úvěrů, přičemž ten nesmí klesnout pod minimální výši počátečního kapitálu.

Povinnost získat licenci od ČNB se bude vztahovat i na zprostředkovatele

a zákon stanoví pro každý typ zprostředkovatele požadavky na její získání. Klíčové je, že trvání licence bude jak u poskytovatelů, tak u zprostředkovatelů omezeno na dobu určitou a prodloužení bude vázáno na zaplacení správního poplatku.

Současné živnostenské oprávnění budou moci nebankovní poskytovatelé využívat maximálně dalších 18 měsíců, pokud ovšem do 3 měsíců od nabytí účinnosti zákona požádají ČNB o udělení licence. Jestliže žádost nepodají včas nebo bude odmítnuta, nebudou moci dále úvěry poskytovat. Obdobný postup s jistými odchylkami bude platit i pro zprostředkovatele úvěrů.

Nutnost prověřit úvěruschopnost spotřebitele

Poskytovatelé (nikoliv zprostředkovatelé) budou dále povinni vždy prověřit schopnost spotřebitele vzít si úvěr. Rozsah a způsob prověření ještě není zcela jasný, nieméně pokud úvěruschopnost řádně neprověří, bude uzavřená úvěrová smlouva neplatná a nedostatečně prověřený spotřebitel bude povinen vrátit pouze jistinu úvěru, a to dle svých schopností splácet, bez úroků či dalších poplatků. Z toho plynou pro poskytovatele značná rizika, například že se nespolehliví dlužníci budou snažit účelově dovolat neplatnosti úvěrové smlouvy.

Novinkou je rovněž rozšíření informačních povinností vůči spotřebitelům, třeba v reklamě, kde musí být informa-

ce o tom, zda je úroková sazba pevná či pohyblivá, nebo upozornění na možné ovlivnění výše splátek změnou směrného kurzu v případě spotřebitelského úvěru nabízeného v cizí měně.

Práva a ochrana spotřebitele

Zákon se snaží chránit spotřebitele před předlužováním tím, že jim zaručuje poskytnutí dostatečných informací k učinění informovaného rozhodnutí. Nově tak budou moci před uzavřením smlouvy o úvěru využít dobu na rozmyšlenou, ve které nesmí poskytovatel svou nabídku změnit ani ji odvolat a je povinen ji po rozhodnutí spotřebitele uzavřít na základě předloženého návrhu smluvních podmínek.

Zákon dále zavádí horní hranici smluvní pokuty při nesplácení úvěru (doposud bylo jen stanoveno, že smluvní pokuta nesmí být v rozporu s dobrými mravy) či oprávnění spotřebitele

předčasně splatit svůj úvěr bez vysokých nákladů – zákon vychází ze zásady, že splácení dluhů nemá být trestáno.

Rozšiřuje se také ochrana spotřebitele v oblasti zpeněžení zástavy, kterou zajišťuje svůj dluh z poskytnutého úvěru na bydlení, a to v případě prodloužení se splácením. Nově bude moci poskytovatel zpeněžit zástavu až po uplynutí 6 měsíců poté, co spotřebitel oznámil započítí výkon zástavního práva.

Všechny tyto změny v oblasti postavení a ochrany spotřebitele nutně povedou k úpravám smluvní dokumentace a interních procesů poskytovatelů, aby splňovali podmínky pro získání licence a průběžně plnili regulační požadavky. Navíc bude nutné velmi pečlivě nastavit mechanismus pro posuzování úvěruschopnosti každého žadatele jak s ohledem na nejasnost rozsahu takového posuzování, tak s ohledem na poměrně závažné důsledky nedostatečného prověření spotřebitele.

Nově budou muset poskytovatelé spotřebitelských úvěrů získat licenci ČNB a splňovat mnohem přísnější kritéria. Obdobné zpřísnění podmínek pak postihne i zprostředkovatele úvěrů.



Novinky v trestní odpovědnosti právnických osob

Mgr. Rudolf Bicek, e-mail: r.bicek@schoenherr.eu

Od 1. 12. 2016 nabude účinnosti novela zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „novela“). Samotná novela není příliš rozsáhlá, ovšem zcela zásadní je v tom, že převrátí dosavadně chápané pojetí trestní odpovědnosti právnických osob a zároveň rozšíří možnosti vyvinění se.

Společnosti se nově budou moci dopustit přes 200 trestných činů

Dosavadní úprava obsahuje „pozitivní“ uzavřený výčet 84 trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit. Novela tento přístup změní na „negativní“ uzavřený výčet, tj. výčet trestných činů, za které právnická osoba být odpovědná nemůže, přičemž ve zbývajícím výčtu trestných činů podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, může být odpovědnost založena. Uvedená změna představuje nárůst počtu trestných činů, jež bude moci společnost spáchat, a to na zhruba 200 trestných činů.

Mezi trestné činy, které může dle novely nově spáchat i právnická osoba, přibudou některé trestné činy proti majetku, například zpronevěra, a trestné činy hospodářské, jako je neoprávněné podnikání nebo poškozování spotřebitele. Další skupinou trestných činů jsou některé trestné činy proti životu a zdraví, například usmrcení z nedbalosti nebo ublížení na zdraví.

Společnosti budou mít více možností se z trestní odpovědnosti vyvinít

Velkou změnou projde i institut tzv. vyvinění právnické osoby, na základě kterého se mohou společnosti své trestní odpovědnosti zprostit. Aktuálně se lze vyvinít z trestní odpovědnosti pouze za trestný čin spáchaný zaměstnancem při plnění pracovních úkolů, jestliže bude v rámci trestního řízení prokázáno, že společnost, resp. její orgány provedly taková opatření, která jí ukládají právní předpisy (převážně půjde o promítnutí požadavků právní úpravy bezpečnosti práce, ochrany životního prostředí, památkové péče či požární ochrany atd.) nebo která od ní lze spravedlivě požadovat.

Podle novely mají společnosti nově možnost zprostit se trestní odpovědnosti i v tom případě, že trestný čin v zájmu nebo v rámci činnosti společnosti spáchá statutární orgán nebo

osoba ve vedoucím postavení vykonávající řídicí nebo kontrolní činnost nebo jiné osoby stojící mimo společnost, které však na ni vykonávají rozhodující vliv. Ke zproštění se trestní odpovědnosti se však vyžaduje, aby právnická osoba vynaložila veškeré úsilí, které na ní lze spravedlivě požadovat, aby spáchání trestného činu zabránila.

Nutno podotknout, že otázka, co „lze spravedlivě požadovat“, není dosavadní judikaturou řešena. Výklad tak není úplně jednoznačný.

Nepodceňujte prevenci a compliance programy

Aby společnosti snížily riziko trestní odpovědnosti za deliktivní jednání svých zaměstnanců, statutárních orgánů a dalších osob ve vedoucím nebo vlivném postavení, doporučujeme klást

důraz nejenom na prevenci a tzv. compliance programy, ale i na zabezpečení kontrolních mechanismů týkajících se dodržování interních pravidel. Vždy je třeba zjišťovat také to, zda byli všichni zaměstnanci, statutární orgány a další osoby ve vedoucím nebo vlivném postavení s obsahem veškerých interních dokumentů, z nichž pro ně vyplývají příslušné povinnosti, seznámeni.

K vyvinění společnosti tak nebude postačovat, když společnost vydá vlastní interní předpisy, ale musí také zabezpečit jejich faktické naplňování. Společnosti by tak měly vždy disponovat určitými organizačními složkami (u větších společností např. oddělením vnitřního auditu), případně alespoň jednotlivými pověřenými osobami (tzv. compliance officer), odpovědnými za dodržování a kontrolu (nejenom) interních předpisů.



Omezení ručitelského závazku – ano, či ne?

Mgr. Jakub Karfilát,
e-mail: j.karfilat@schoenherr.eu

V naší praxi se často setkáváme s otázkou, zda a jak zajistit poskytovaný úvěr. Snahou bank je zajistit celou částku úvěru, to znamená jistinu, včetně příslušenství, smluvní pokuty a veškerých poplatků. Úvěrovaný totiž nemusí mít vhodný majetek, který by mohl poskytnout bance do zajištění, a ty proto požadují ručení třetí osobou.

Ručení jako forma zajištění

Ručením se ručitel zavazuje, že věřitele uspokojí, jestliže dlužník svůj dluh nesplní řádně a včas. Strany zpravidla neomezují výši ručení, kterou ani nelze dopředu přesně stanovit. Je-li totiž výše dluhu sporná a soud, po vlekém soudním řízení, nakonec uzná právo věřitele v plné výši, dojde i k navýšení částky dluhu o úroky z prodlení. Pokud jej dlužník neuhradí, stíhá povinnost uhradit takto zvýšený dluh ručitele.

Pro ručitele je vždy vhodnější omezit rozsah svého ručitelského závazku určitou částkou. V případě následného uplatnění práva věřitele bude ručitel povinen zaplatit pouze tolik, kolik se zavázal, bez ohledu na to, zda konečná výše dluhu narostla i o úroky z prodlení či jiné částky. Banky se však zdráhají na omezení výše ručení přístupovat.

Finanční záruka jako alternativa k ručení

Právě z tohoto důvodu může být vhodnou alternativou finanční záruka. Tato forma zajištění totiž vyžaduje uvedení určité peněžní částky, do které je dluh zajištěn, a tím limituje částku, kterou bude muset výstavce za dlužníka uhradit.

Současně je finanční záruka výhodná i pro věřitele. Je totiž bezpodmínečná. Ručitel plnit musí, pokud jej o to věřitel požádá, a to aniž by nejdříve musel svůj nárok uplatnit u dlužníka. Nutno dodat, že tyto parametry finanční záruky mohou smluvní strany libovolně upravit, případně zcela vyloučit.





Whistlebloweři ve firmě: limity ústavně-právní ochrany aneb kdy se již nelze domáhat ústavních práv

JUDr. Denisa Zzulka, Ph.D., MBA, e-mail: d.zzulka@schoenherr.eu

Je to ale v souladu s platným právním řádem? Je právo na svobodu projevu skutečně absolutní a tak univerzální, že převládá nad soukromoprávním požadavkem na dodržování smluv, a tedy i povinností zaměstnance být loajální ke svému zaměstnavateli? Tuto otázku řešil v posledních letech i Ústavní soud ČR a jeho odpověď je poměrně jednoznačná.

Svoboda projevu není neomezená
Svoboda projevu je jako jedno z politických práv zakotvena v čl. 17 Listiny základních práv a svobod. V souladu s ustáleným výkladem Ústavního soudu ČR je základním smyslem tohoto práva, aby se každý mohl beztretně kriticky vyjadřovat například k osobám politiků či k činnostem státu, přičemž toto právo nelze bez dalšího neomezeně rozšiřovat na další projevy, které se výše uvedených (tedy politických) oblastí nedotýkají. Svobodu projevu proto nelze chápat jako absolutní a ničím neomezené právo.

Svoboda projevu není neomezená

S právem na svobodu projevu souvisí i petiční právo, zaručené čl. 18 Listiny základních práv a svobod. Toto právo vychází z principu právního státu, dle kterého stát a občan nestojí proti sobě, nýbrž stát má sloužit svým občanům a občané mají být loajální ke svému státu. Občané se díky peticím mohou podílet na chodu věcí veřejných a upozorňovat na nesprávnosti či nespravedlnosti. Obě ústavně zaručená práva spolu s veřejným zájmem je však třeba v konkrétních případech poměřovat se soukromým právem a jeho principy. Pracovněprávní vztahy se totiž vyznačují principem nadřízenosti a podřízenosti, jenž je typickým projevem výkonu závislé práce mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Závislou prací se přitom podle zákoníku práce rozumí taková práce, která je „vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynu zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně“.

Zaměstnanec má povinnost loajality a mlčenlivosti
Zákoník práce rovněž stanoví práva a povinnosti zaměstnanců i zaměstnavatelů. Jednou z takových povinností,

které se vážou k zaměstnancům, je i povinnost loajality zakotvená v ustanovení § 301 písm. d) zákoníku práce. Dle tohoto ustanovení jsou zaměstnanci mimo jiné povinni „nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele“. S tím souvisí i povinnost mlčenlivosti, stanovená ve stejném ustanovení, kdy zaměstnanci jsou povinni (i) „dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané“ a (ii) „řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím“. Z toho vyplývá, že zaměstnanci jsou povinni ochraňovat obchodní tajemství zaměstnavatele a toto využívat pouze v rámci plnění svých pracovních úkolů.

Soukromoprávní požadavek na dodržování smluv, a tedy i závazek zaměstnance dodržovat (mimo jiné) povinnost loajality a mlčenlivosti, nemůže a priori zasahovat do veřejnoprávních vztahů a převážit nad zájmem společnosti na tom, aby občané

napomáhali při odhalování nesprávností a nespravedlností.

Klíčová je motivace whistleblowera

Soukromoprávní a veřejnoprávní principy je však třeba porovnávat v každém konkrétním případě. Při posuzování jednotlivých oznámení tak bude vždy rozhodující samotná motivace oznamovatele.

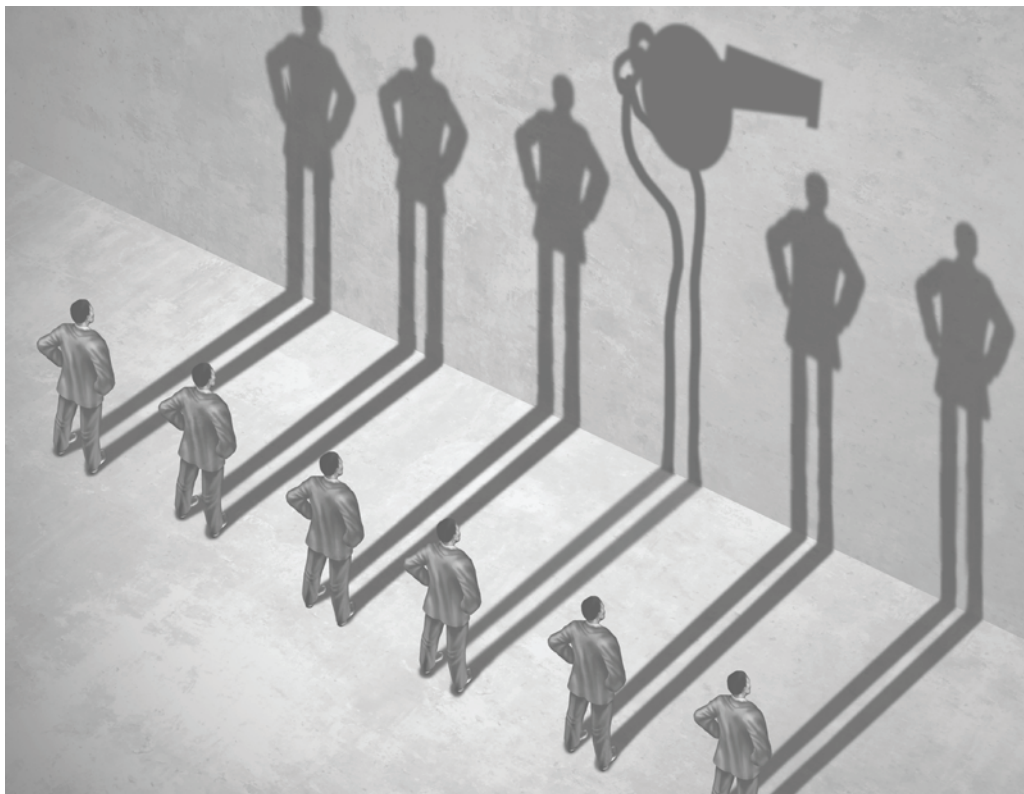
Pokud bude svým oznámením sledovat čistě veřejný zájem, zejména zájem na ochranu života a zdraví lidí, životního prostředí a odvracení hrozičích nebezpečí, bude požívat ochrany dané ústavními právy. Bude to ale vždy podmíněno tím, že přistoupí ke zveřejnění informací až po vyčerpání interních oznamovacích mechanismů, pokud jsou u jeho zaměstnavatele zavedeny. Zveřejnění by tak mělo být až posledním krokem a mělo by směřovat výhradně k orgánům vykonávajícím státní správu.

Pokud oznamovatel uvede kromě informací bezprostředně souvisejících

Whistleblower nesmí ke zveřejnění informací přistoupit, dokud nevyčerpá interní oznamovací mechanismy.

s jím uváděnými nedostatky i další skutečnosti v úmyslu svého zaměstnavatele jakožto podnikatele poškodit, přičemž své oznámení bude adresovat nejen státním orgánům, ale i ryze soukromoprávním subjektům, nebude jeho jednání již požívat veřejnoprávní ochrany. V takovém případě převáží soukromoprávní zájem a dotčený zaměstnanec se dopouští porušení pracovní kázně zvlášť hrubým způsobem, a to se všemi důsledky s tím spojenými.

Svoboda projevu Nelze ji chápat jako absolutní a ničím neomezené právo, které by šlo bez dalšího rozšiřovat na jiné než politické projevy.





I stát nese odpovědnost za svá rozhodnutí

Mgr. Kateřina Lehečková, e-mail: k.leheckova@schoenherr.eu

Ač by k takové situaci docházet nemělo, nezdá se, že rozhodnutí státního orgánu je určitým způsobem nesprávné nebo nezákonné. Pokud k takovéto situaci dojde, je zcela na místě, aby měla osoba, která je takovýmto rozhodnutím dotčena, možnost adekvátní kompenzace.



Odpovědnost státu za škodu je stále poměrně málo využívaným institutem

Subjektivní promlčecí lhůta činí 3 roky a objektivní promlčecí lhůta je pak 10 let od vzniku škody.

promlčecí lhůta je pak 10 let od vzniku škody. V rámci řízení se kompenzuje škoda, a to jak majetková, tak nemajetková újma.

Peníze: univerzální kompenzace za škodu

Řízení o nárocích podle zákona č. 82/1998 Sb. je sporné, zahajuje se žalobou (návrhem na zahájení řízení) a nároky na náhradu škody i na zadostiučinění za nemajetkovou újmu jsou uplatňovány v penězích. Platí, že nemajetková újma se kompenzuje zadostiučiněním, které může mít i formu konstatování, případně Ústavní soud mezi ně řadí i omluvu, v úvahu připadá také uveřejnění příslušného rozhodnutí. Ačkoliv za stávající úpravy nic nebrání tomu, aby se účastníci domáhali různých forem zadostiučinění, náhrada morální újmy v penězích je použitelná ve všech věcech podle zákona č. 82/1998 Sb. a jde o univerzální kompenzaci. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlíží k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újme došlo.

Co je součástí škody

Nyní se pojďme zaměřit na samotnou škodu. Škodou se má na mysli dle § 31 zákona č. 82/1998 Sb. i náhrada nákladů řízení, tedy finance, které poškozený vynaložil na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí (bez nákladů soudního řízení – ty jsou kompenzovány už v rámci samotného soudního řízení). Výše této odměny se určuje podle ustanovení advokátního tarifu.

Při sporech se správci daně

Dalším speciálním institutem v oblasti odpovědnosti státu za škodu je úrok z neoprávněného jednání správce daně. Ten uplatníte tehdy, pokud stát uloží daň (nebo i jiný poplatek, kterým může být v některých případech i pokuta) rozhodnutím, které bylo následně pro nezákonnost zrušeno.

Závěrem lze říci, že Česká republika dnes má proces náhrady škody při výkonu veřejné moci na dobré úrovni. Poškozený se již v rámci mimosoudního řízení může domoci náhrady škody jak za nezákonné rozhodnutí, tak náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem.

V rámci ústavního pořádku České republiky je obecně povinnost za vydání nezákonného rozhodnutí, resp. za nesprávný úřední postup, obsažena v Listině základních práv a svobod, konkrétně v čl. 36 odst. 3, kde se stanoví, že každý má právo na náhradu škody způsobenou nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Hlavním pramenem, který upravuje odpovědnost státu za škodu je zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Z praxe je patrné, že odpovědnost státu za škodu je stále poměrně málo využívaným institutem. Zákon přitom slouží jako prevence proti pochybením státu tam, kde se může kvůli neustálené

správní praxi opakovat. Jedná se například o odvětví, kde často probíhají kontroly ze strany státních orgánů, často je to potravinářský či jiný průmysl.

Aby mohl jedinec uplatnit právo na náhradu škody z nezákonného rozhodnutí, musí být splněny tyto zákonem stanovené podmínky:

1. nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla způsobena škoda;
2. využití všech řádných opravných prostředků;
3. existence pravomocného rozhodnutí, jímž bylo původní rozhodnutí zrušeno či změněno z důvodu jeho nezákonnosti.

Jedná se o odpovědnost absolutní, kterou nelze žádným způsobem vyloučit či zúžit. Zavinění není u tohoto typu odpovědnosti ani předpokladem vzniku nároku na náhradu vzniklé škody.

Aktivně legitimován k nároku podle zákona č. 82/1998 Sb. je u nezákonné-

ho rozhodnutí pouze účastník řízení, v němž bylo dané rozhodnutí vydáno.

Jak uplatnit nárok

A jak postupovat, pokud chcete uplatnit nárok za způsobenou škodu? Samotný nárok se nejprve uplatňuje u příslušného ministerstva či ústředního správního úřadu. Pokud není vašemu nároku plně vyhověno, můžete se žalobou obrátit na soud. Tato procedura, která v dřívější právní úpravě obsažena nebyla, značně prodlužuje celé řízení a vede bohužel k přetížnosti některých soudů.

Subjektivní a objektivní promlčecí lhůta

Pro uplatnění nároku je dána subjektivní tříletá promlčecí lhůta, která běží ode dne, kdy bylo poškozenému doručeno rozhodnutí, kterým je konstatována nezákonnost rozhodnutí, v jehož následku vznikla škoda. Objektivní

Dobrá úroveň Česko má proces náhrady škody při výkonu veřejné moci na dobré úrovni.



Převod závodu ve světle nové právní úpravy

JUDr. Vladimír Čížek, e-mail: v.cizek@schoenherr.eu

Občanský zákoník nově umožňuje vyloučit z převodu závodu jeho předem vybrané části. Díky tomu lze transakce efektivně nastavit podle preferencí smluvních stran. Avšak možnost vyloučit položky ze závodu je podmíněna splněním několika požadavků. Za prvé se musí skutečně jednat o dílejší položky, tedy jednotlivě určitelné části podniku, což nicméně nevylučuje vyřazení jednotlivých skupin definovaných položek. A za druhé se příkazuje, aby převáděný závod jako celek neztratil povahu závodu. Nesmí tedy dojít k vyloučení materiálních položek, které tvoří podstatu převáděného závodu.

Změna rozhodného okamžiku

Další novinka se týká určení okamžiku, kdy dojde k převodu vlastnického práva k závodu, pokud je nabyvatel zapsán ve veřejném rejstříku. Nově se vlastnické právo k závodu převádí v momentě, kdy je zveřejněna informace, že do sbírky listiny nabyvatele byl uložena doklad o koupi závodu.



Informace o této skutečnosti se stane veřejnou poté, co bude informace publikována na stránkách Ministerstva spravedlnosti (www.justice.cz).

Nová pravidla zajišťují, že se všechny složky podniku budou převádět naráz, ale přinášejí také úskalí, s nimiž je třeba

se vypořádat. Například okamžik skutečného nabytí vlastnického práva leží zcela v rukou rejstříkového soudu. Zákon se totiž omezuje pouze na vážní tvrzení, že soud má zápis provést „bez zbytečného prodloužení“, což může v běžné provozní praxi jednotlivých soudů

Nejasný okamžik převodu
Okamžik skutečného nabytí vlastnického práva leží zcela v rukou rejstříkového soudu, zákon se totiž omezuje jen na vážní tvrzení, že soud má provést zápis „bez zbytečného prodloužení“, což může být různě dlouhá doba.

znamenat diametrální rozdíly. Tato časová nejednoznačnost přechodu vlastnických práv vnáší do celého procesu převodu závodu poměrně zásadní prvek nejistoty, například vzhledem k nejasnosti okamžiku přechodu odpovědnosti za škodu, ukončení dosavadních odběratelsko-dodavatelských smluv atp.

Jak se vyhnout komplikacím

Existují dva způsoby, jak případná rizika zmírnit, případně zcela vyloučit:

1. Úzká spolupráce s rejstříkovým soudem. Tato varianta samozřejmě vždy závisí na rychlosti konkrétního soudního úředníka.

2. Spolupráce s notářem. Nabízí se využití přímé zapisovatelnosti vybraných skutečností, což může provést notář prostřednictvím on-line přístupu do obchodního rejstříku. Notář díky tomu může provést zápis v reálném čase. Tento postup proto doporučujeme při transakcích zahrnujících dispozici s vlastnickým právem k závodu nebo jeho části.

Krátký vhled do problematiky (ne)platnosti nájmních smluv na nebytové prostory, které byly uzavřeny před kolaudací prostor

Mgr. Kateřina Jančová, LL.M., e-mail: k.jancova@schoenherr.eu, a Mgr. Gabriela Porupková, e-mail: g.porupkova@schoenherr.eu



Oblast platnosti nájmních smluv na nebytové prostory, které byly uzavřeny ještě před kolaudací, byla v minulosti na půdě Nejvyššího soudu řešena již několikrát. Pojďme se zbližka podívat na vývoj judikatury staré právní úpravy a na aktuální přístup po rekodifikaci.

Na úvod je třeba podívat se do minulosti. Až do nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („NOZ“), se řídila úprava nájmních smluv na nebytové prostory zákonem č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor („ZNPNP“), a zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník („SOZ“). ZNPNP nejprve ve svém § 3 odst. 2 stanovil, že nebytové prostory se pronajímají k účelu, ke kterému jsou stavebně určeny. Nutnost vydání povolení k užívání pro platnost nájmní smlouvy tak pramenila přímo ze zákona. S účinností k 18. 10. 2005 však bylo toto usta-

novení novelizováno a explicitní povinnost získat kolaudaci prostor před uzavřením nájmní smlouvy byla ze zákona vypuštěna.

I po novelizaci § 3 odst. 2 ZNPNP však judikatura některých kolegií Nejvyššího soudu vyhodnotila nájmní smlouvy uzavřené před vydáním veřejnoprávního titulu k užívání jako absolutně neplatné. Podle Nejvyššího soudu nebyly nezkolaudované prostory způsobilým předmětem nájmu, a pozdější vydání kolaudačního rozhodnutí nelze považovat za odkládací podmínku smlouvy, neboť jde právě o předpoklad platnosti právního úkonu.

Zásah do soukromoprávních vztahů

Závěry Nejvyššího soudu stanovující absolutní neplatnost nájmních smluv způsobily v praxi nemalé problémy. Ukázalo se, že mnoho subjektů, které po uvedené novelizaci uzavřely v dob-

ré víře nájmní smlouvu s tím, že její účinnost či počátek nájmu byly odloženy až na dobu po obdržení příslušné kolaudace, totiž v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu ztratilo platný právní titul k užívání prostor. Lze zhodnotit, že Nejvyšší soud tak velmi překvapivě a necitlivě zasáhl do smluvní volnosti subjektů v soukromoprávních vztazích, když přistoupil právě k sankci absolutní neplatnosti smlouvy.

Loňské rozhodnutí posílilo právní jistotu smluvních stran

Tuto judikaturní řadu přerušil až rozsudek Nejvyššího soudu ze 14. 10. 2015, v němž velký senát občanskoprávního a obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu připustil, že i nájmní smlouvy uzavřené před získáním kolaudace jsou zásadně platné, pokud strany v těchto smlouvách řádně zajistily, že jejich účinnost či počátek běhu doby nájmu byly odloženy až do doby, kdy

nabude právní moci odpovídající kolaudační rozhodnutí. Dle velkého senátu totiž nelze považovat prostory, které teprve čekají na kolaudaci, za nedovolený předmět nájmu, a tudíž tedy nelze takovou smlouvu sankcionovat absolutní neplatností. Toto rozhodnutí tak nepochybně posílilo právní jistotu smluvních stran nájmních smluv, které uzavřely smlouvu ještě za účinnosti ZNPNP a SOZ a kolaudaci získaly v době mezi uzavřením smlouvy a počátkem nájmu, resp. účinnosti smlouvy.

Pro úplnost je třeba doplnit, že § 2202 NOZ již připouští, aby předmětem nájmu byla i věc, která v budoucnu teprve vznikne, je-li možné ji dostatečně přesně určit při uzavření nájmní smlouvy. Z toho lze dovodit, že uzavření nájmní smlouvy, která váže svojí účinností, případně počátek nájmu, až na získání kolaudace, je dle nové občanskoprávní úpravy v pořádku.



Reforma evropského známkového práva

Mgr. Denisa Assefova, LL.M., e-mail: d.assefova@schoenherr.eu

Evropská unie (EU) přichází s reformou evropského známkového práva. Nejde o revoluci, ale spíše o evoluci systému, který se v praxi osvědčil. Cílem je legislativně zakotvit v praxi užívaná pravidla a celkově modernizovat systém.

Zatímco některé změny vyplývající ze směrnice Evropského parlamentu a Rady EU budou závazné až od ledna 2019, jiné – vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady EU – platí už od letošního března. Nejdůležitější z nich jsou:

- Nová definice ochranné známky (EU), v rámci níž byl zrušen požadavek na grafickou znázornitelnost ochranné známky, což má umožnit registraci netradičních ochranných známek (například zvukových, čichových apod.)
- Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (OHIM) se nově jmenuje Evropský úřad pro duševní vlastnictví (EU IPO)
- Ochranná známka Společenství neboli komunitární ochranná známka (CTM) se přejmenovala na Ochrannou známku Evropské unie (EU TM)
- Zrušena možnost podat přihlášku EU TM prostřednictvím národního úřadu členského státu (nyní přímo k EU IPO)
- Zrušeny automatické rešerše na kolizní označení prováděné EU IPO a systém automatických upozornění zasílaných vlastníkům ochranných známek EU v případě nových kolizních přihlášek
- Redukce správních poplatků za přihlášku a obnovu EU TM: poplatek za jednu přihlášku ve třech třídách výrobků/služeb byl snížen na 850 eur (jedna přihláška pro jednu třídu), za druhou třídu je doplatek 50 eur, za třetí a každou další doplatek 150 eur; poplatek za obnovu EU TM pro tři třídy výrobků/služeb byl snížen a systém výpočtu upraven tak, že se shoduje s poplatky za přihlášku, vč. doplatků za třídy; poplatky jsou nově splatné k okamžiku podání přihlášky (obnovy), nejpozději do 30 dnů od podání žádosti
- Nižší poplatky za procesní úkony o cca 10 procent
- Zpřesnění a rozšíření důvodů tzv. absolutní zápisné nezpůsobilosti označení (například výslovný odkaz na zapsaná označení původu a zeměpisná označení,

tradiční výrazy pro víno, názvy tradičních specialit a názvů odrůd rostlin coby absolutní překážky zápisu)

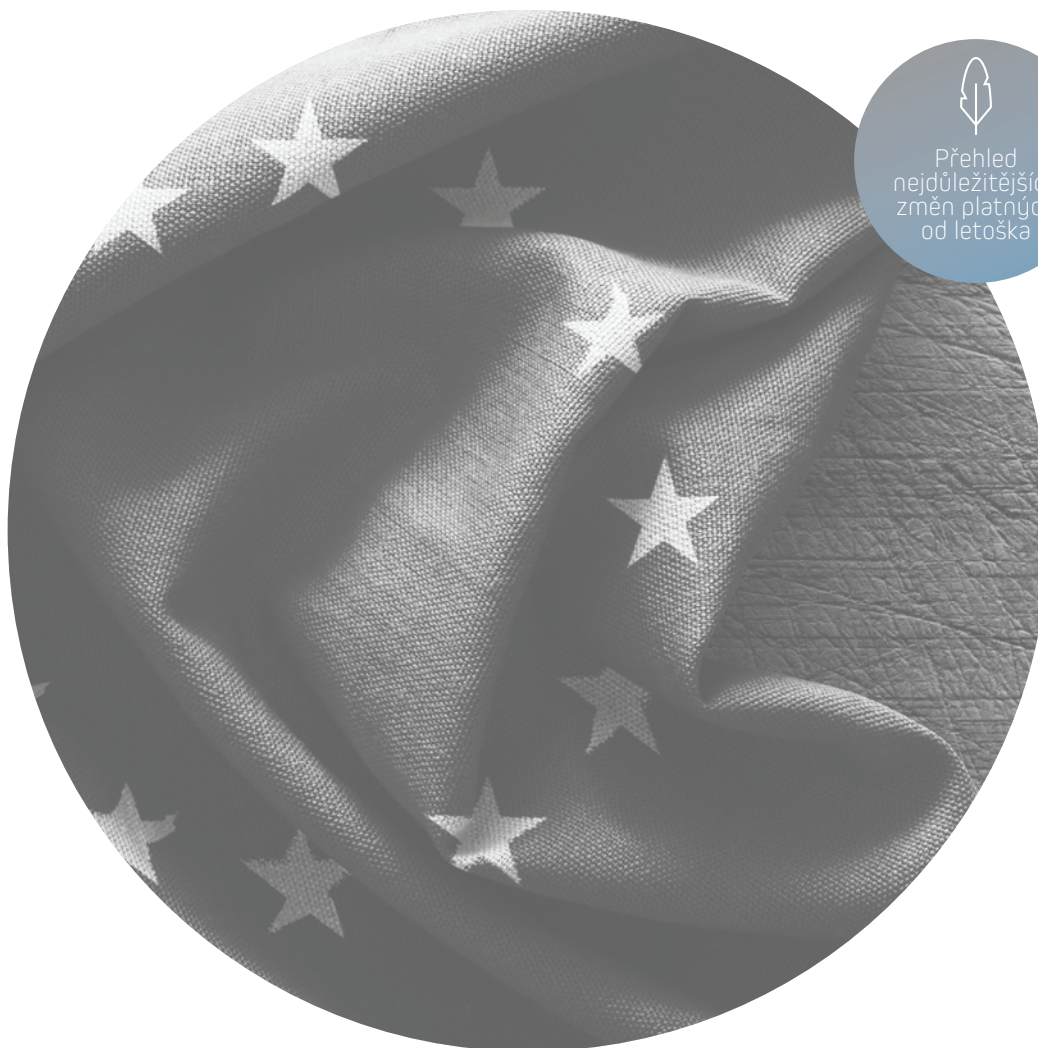
- Možnost registrovat tzv. certifikace známku EU coby zdroj informací o kvalitě a vlastnostech výrobků/služeb
- Zpřesnění nároků vlastníků práv z EU TM (podrobnější výčet postihující jednotlivá protiprávní jednání)
- Posílení práv vlastníků EU TM při exportu a importu padělaných výrobků (nově lze bránit i tzv. tranzitu zboží přes území EU, bez

požadavku na prokázání úmyslu umístit dané zboží na trh v EU)

- Nově právo vlastníka EU TM postihnout přípravné jednání, jehož účelem je výroba nebo prodej zboží porušující práva k ochranné známce
- Právo domáhat se převodu ochranné známky, pokud byla přihlášena jednatelům nebo zastupcem vlastníka této známky
- Opatření ke zrychlení přihlašovacího řízení (tzv. fast track přihláška), která umožňuje registraci dokončit v řádu tří až čtyř měsíců



Přehled
nejdůležitějších
změn platných
od letoška



Změny platné od ledna 2019

Některé změny v rámci reformy evropského známkového práva, které vstoupí v platnost nejpozději 15. ledna 2019, vyžadují výraznou novelizaci zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, a zřejmě také zákona číslo 221/2006 Sb., o vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví. Jejich dopadu na český právní řád se budeme věnovat v samostatném příspěvku.



Jak se řeší spory ve sportu

JUDr. Vladimír Čížek, e-mail: v.cizek@schoenherr.eu, a Mgr. Daniel Košťál, e-mail: d.kostal@schoenherr.eu

Při jakýchkoliv sporech ve sportu je důležité rychlé a efektivní řešení. Sportovní soutěže totiž na výsledek pře nepočkají a zdlouhavé jednání může mít na život sportovce významný dopad. Spory mezi sportovcem a sportovním svazem či klubem je přitom možné řešit na několika různých úrovních – od disciplinární a revizní komise v rovině tzv. spolkové samosprávy přes Rozhodčí soud pro sport (CAS) v Lausanne až po běžné soudy.

Obecně platí, že sportovní svazy a kluby autonomně upravují práva a povinnosti členů a vytvářejí rovněž systém pro řešení disciplinárních sporů mezi členy a spolkem. Zpravidla je takový systém dvouinstanční – dojde-li tedy k disciplinárnímu řízení, ve kterém může být sportovec potrestán za provinění proti pravidlům příslušné soutěže, tvoří první instanci disciplinární komise, proti jejímž rozhodnutím se pak může sportovec odvolat k příslušné odvolací či revizní komisi.

Mnoho různých postihů

Škála možných postihů je široká, nejčastěji jsou to pokuty, suspendování ze soutěže na určitou dobu či natrvalo, případně vyloučení ze sportovního klubu. Takové rozhodnutí může mít zásadní přesah do občanskoprávní roviny, neboť sportovec kvůli němu nemusí být schopen plnit své povinnosti vyplývající například ze sponzorských smluv, a čelí tak například riziku ztráty smluvního partnera.

Řešení sporů na úrovni spolkové samosprávy má ovšem zásadní význam pro rychlost řízení. Navíc do doby rozhodnutí může sportovec obvykle pokračovat v soutěži a obdobně je mu umožněno i případné rychlé znovuzapojení do soutěže. Výhodou je také vysoká odbornost členů rozhodovacích komisí. Naproti tomu ale stojí zásadní nedostatek v podobě nenaplnění požadavku nezávislosti sportovní samosprávy.

Nezávislý sportovní soud v Lausanne

Nezávislost ve sportovním rozhodování proto zajišťuje Rozhodčí soud pro sport (CAS) se sídlem ve švýcarském Lausanne. Vznikl v roce 1983 z iniciativy Mezinárodního olympijského výboru a jeho pobočky existují i jinde po světě – například v New Yorku či Sydney, navíc vznikají i tzv. ad hoc tribunály.

K CAS mohou strany sporu jít ve chvíli, kdy uzavřou dohodu o podřízení sporu rozhodčímu řízení. U CAS probíhají tři typy řízení – řádné, odvolací a mediační (výsledkem není rozhodčí název a toto řízení není použitelné v disciplinárních

věcech, např. v případě dopingů). V procesních otázkách se přitom CAS vždy řídí švýcarským právem, a pokud strany sporu nevolily jiné hmotné právo, aplikuje se opět právo švýcarské.

Soud zkoumá soulad se zákonem a stanovami

V případě, že se strany sporu nepodvolily rozhodčímu řízení, je plně zachována pravomoc soudů. Ovšem předmětem soudního řízení může být jen posouzení otázky, zda rozhodnutí příslušného orgánu spolku je, či není v souladu se zákonem a stanovami, a to za předpokladu, že dle stanov není možný jiný opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí.

Soud tedy v zásadě přezkoumává pravidla průběhu sportovní hry jako takové a rozhodnutí rozhodčích. Soudečím jde především o kontrolu spravedlivého průběhu řízení, formální náležitosti řízení a legalitu rozhodnutí sportovních spolků. Podle Nejvyššího soudu ČR je nutné čít „diskreci“, tedy volnost uvážení rozhodujícího orgánu spolku, která se vztahuje jak k posouzení výše



Dvě instance Sportovní spolky mívají podobně jako soudy dvouinstanční systém.

sankce, tak k průběhu disciplinárního řízení, a dále právo na spravedlivý proces v rámci spolku, které je obsaženo i v Listině základních práv a svobod.

Kontakty

Praha
nám. Republiky 1079/1a, CZ-110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500, F: +420 225 996 555
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu
www.schoenherr.eu

**Od října nás naleznete na nové adrese:
Jindřišská 16
CZ-110 00 Praha 1**

Bělehrad
Dobračina 15
SRB-11000 Beograd

Bratislava
Prievozská 4/A (Apollo II)
SK-821 09 Bratislava

Brusel
Rue du Congres 5
B-1000 Bruxelles

Bukurešť
Blvd. Dacia Nr. 30
RO-010413 București

Budapešť
Váci út 76.
H-1133 Budapest

Kišiněv
Str. Alexandru cel Bun 51
MD-2012 Chisinau

Istanbul
Mim Kemal Öke Caddesi
Kristal Apt. No. 17, Kat. 2-3
TK-34367, Harbiye, Istanbul

Lublaň
Tomšičeva 3
SI-1000 Ljubljana

Sofie
Alabin 56
BG-1000 Sofia

Vídeň (centrála)
Schottenring 19
A-1010 Wien

Varšava
ul. Prózna 9
PL-00-107 Warsaw

Záhřeb
Ul. kneza Branimira 29
HR-10000 Zagreb

Podgorica
Bulevar Džordža Vašingtona 98,
Atlas Capital Plaza, II Floor
ME-81000 Podgorica

Schönherr Journal, ročník I, vydání 2/2016, datum vydání 11. 10. 2016

Vydavatel: Schönherr s.r.o., advokátní kancelář, nám. Republiky 1079/1a, 110 00 Praha – Nové Město, IČ: 26500981, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu
Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing, s.r.o., U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz

Redakce: Mgr. Denisa Assefová, LL.M., Mgr. Rudolf Bicek, JUDr. Vladimír Čížek, Mgr. Kateřina Jančová, LL.M., Mgr. Jakub Karfilát, Mgr. Daniela Lehečková, Mgr. Gabriela Porupková, Mgr. Natálie Rosová, LL.M., JUDr. Denisa Zezulka, Ph.D., MBA | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková | Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Martin Kavka, Vlasta Holčiová, Alena Žitníková | Volně neprodejné | Registrace: MK ČR E 22392, vychází 2x ročně | Tisk: TNM PRINT s.r.o.